

24. tétel: Lineáris programozási feladatok dualitása. Farkas tétel, Farkas lemma.

Dualitás

$$(P)LP \Leftrightarrow LP (D)$$

1. Néha könnyebb a duál feladatot megoldani, mint a (P) feladatot.
2. Egy lehetséges megoldásnál a duál feladaton keresztül el tudjuk dönteni, hogy optimális-e vagy nem.
3. Fontos gazdasági jelentése van a duál feladatnak.

Definíció: Egy standard alakú LP feladat duálja.

$$\begin{aligned} (P) \max z &= cx \\ Ax &\leq b \\ x &\geq \ominus n \\ A &\in M^{m \times n} \\ b &\in R^m \\ c &\in R^n, x \in R^n \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} (D) \\ \min w &= yb \\ yA &\geq c \\ y &\geq \ominus m \end{aligned}$$

Tétel: A (P) primál feladat duáljának (D) duálja a (P) primál feladat.

Következmény: Minden primál feladat egyértelműen meghatároz egy (P) -(D) primál duál párt.

	(P) primál LP	Duál LP feladat
célfüggvény	max	min
	feltételei: $\leq b_i, = b_i, \geq b_i$	változói: $y_i \geq 0, y_i$ előjelkötetlen, $y_i \leq 0$
	változói: $x_i \geq 0, x_i$ előjelkötetlen, $x_i \leq 0$	feltételei: $\geq c_i, = c_i, \leq c_i$

Dualitási tételek

1. Gyenge dualitási tétel $\forall x \in L^{(P)}, \forall y \in L^{(D)}$

$$\begin{aligned} cx &\leq yb \\ z(x) &\leq w(y) \end{aligned}$$

Következmény: Ha $x^* \in L^{(P)}$ és $y^* \in L^{(D)}$ valamint $cx^* = y^*b \implies$

$x^*(P)$ optimális megoldása

$y^*(D)$ optimális megoldása

2. Erős dualitási tétel

- Ha a (P) feladatnak van optimális megoldása, akkor a (D) duáljának is van megoldása, és $cx=yb$

- Ha a (P)-(D) primál -duál pár valamelyikének célfüggvénye nem korlátozott $\Rightarrow$ másik feladat lehetséges pontok halmaza üres ($L=\emptyset$).
Megjegyzés: Nem megfordítható az előbbi pont.
 $\exists(P) - (D)$ primál - duál pár hogy $L^P = L^D = \emptyset$

Optimális szimplex tábla:

	x_N	
z	$C_B B^{-1} - C_N$	$C_B B^{-1} b$
x_B	$B^{-1} N X_N$	$B^{-1} b$

$$z^* = C_B B^{-1} b$$

$$C_B B^{-1} N - C_N \geq \ominus n$$

$B^{-1} b \geq \ominus m \Rightarrow$ ha a 3 feltétel teljesül, akkor optimális a tábla

Állítás: $y=y^*$ *optimismegoldás*.

Komplementaritás tétel

$x \in L^{(P)}, y \in L^{(D)}$ ahol $(P) - (D)$ egy primál-duál pár, akkor x, y optimális megoldás $\Leftrightarrow (yA - c)x = 0$ azaz $y(Ax - b) = 0$

Farkas-lemma

$yA = c$ van $y \geq \ominus m$ megoldása $\Leftrightarrow c\bar{x} \geq 0 \forall$ olyan $\bar{x} \in R^n$ -re, melyre $A\bar{x} \geq \ominus m$.

Bebizonyítható, hogy a dualitási tétel ekvivalens a Farkas lemmával.

Duál feladat optimális megoldásának leolvasása

	$L^D = \emptyset$	$L^D \neq \emptyset$
$L^P = \emptyset$	ilyen $\exists$	$w(y) = yb$ nem korlátozott alulról
$L^P \neq \emptyset$	$z(x) = cx$ nem korl.felülről	$\exists x^* \in L^P, y^* \in L^{D opt. mo.} z(x^*) = w(y^*), cx^* = y^* b$

Duál-szimplex módszer

(P)

$$z = cx \rightarrow \min$$

$$Ax \geq b$$

$$c, x \geq \ominus n$$

$$b \geq \ominus m - Ax + Eu = -b$$

(D)

$$w = yd \rightarrow \max yA \leq c$$

$$y \geq \ominus m \quad c \geq \ominus n$$

Pivot elem választása

$$1. \quad a_{kr} < 0$$

2. Olyan sorban választunk pivot elemet, ahol a jobb oldal negatív (szélső jobb).

$$3. \quad \frac{c_r}{a_{kr}} = \min \frac{c_i}{a_{ki}}, 1 < i < n, a_{ki} < 0$$

- Optimális a tábla, ha a "b" oszlopában $\forall$ elem nem negatív.

- Ha $\exists b_k < 0$, de nincs sorában negatív szám, akkor a célfüggvény nem korlátozott $\Rightarrow L^P = \emptyset$.